

Володар Мух  
Вільям Голдинг

Безлюдний острів. Блакитна лагуна. Діти. Рай?... Саме тут опинилась група підлітків, які внаслідок авіакатастрофи залишилися на самоті, без дорослих. Що може трапитися з людиною на порожньому острові?... Усе. Діти, які загрались у жорстокість, боротьбу за владу, полювання, війну, дуже швидко забули, що таке порядність, доброта й милосердя... Втратити людську подобу виявилось вкрай легко. Мабуть, тому що під тонким шаром цивілізації в кожному з нас причаївся дикий Звір... Це страшна й напружена, мов напнута стріла, книга. Читати – обов'язково.

Вільям Голдинг

Володар мух

Моїм батькові й матері

Розділ 1

Голос морської мушлі

Ясноволосий хлопчик обережно спустився зі скелі й пробирався до лагуни. Він скинув шкільного светра й волочив за собою в руці, сіра сорочка пристала до тіла, чуб прилип до чола. У смузі потрошених дерев, що довгим шрамом вганялась у джунглі, спека стояла, як у лазні. Він ішов, важко спотикаючись об ліани та повалені стовбури, аж раптом пташка, червоно-жовта з'ява, метнулась угору з відьомським криком; йому луною озвався інший крик:

– Гей, почекай-но!

Куші обабіч виламу захиталися, на землю градом сипонули краплі.

– Почекай-но, – повторив голос, – я зачепився.

Ясноволосий зупинився і підтяг шкарпетки різким автоматичним рухом, що на мить уподібнив джунглі до котрогось із англійських графств. Знову почувся голос:

– Ворухнутися не могу в цих лабетах.

Той, хто говорив, назадгузь вибирався з кущів, видаючи в гілок брудну куртку-вітрівку. Його пухкі голі ноги колінами застрягли у колючках і були геть подряпані. Хлопець зігнувся, обережно відчепив колючки й обернувся. Він був нижчий за ясноволосого і дуже огрядний. Ступив крок, нагледівши безпечну місцину, й глянув крізь товсті скельця окулярів.

– А де той, з мегафоном?

Ясноволосий похитав головою:

– Це острів. Так мені, принаймні, здається. А он там, у морі, риф. Можливо, тут узагалі немає дорослих.

Товстун сторопів.

– Був же той пілот. Правда, не в салоні для пасажирів, а в кабіні попереду.

Примруживши очі, ясноволосий уважно оглядав риф.

– А інші діти? – провадив далі товстун. – Дехто з них мав урятуватися. Правда ж?

Ясноволосий рушив до води з якомога недбалішим виглядом. Тим самим він делікатно показував свою нехіть до розмови, але опецьок поспішив за ним.

– Невже тут зовсім нема дорослих?

– Напевно.

Ясноволосий відказував похмуро, та враз його охопила радість – радість здійсненої мрії. Він став на голову посеред виламу і вишкірився до товстуна, перевернутого в його очах.

– Нема дорослих!

Товстун замислився на хвилину.

– Цей пілот...

Ясноволосий опустил ноги й сів на землю, що курилася паром.

– Мабуть, він відлетів, коли скинув нас. Він не міг тут приземлитися. Літаком на колесах.

– Його збили.

– Він неодмінно повернеться.

Товстун похитав головою.

– Коли ми сідали, я подивився у тее... у вікно. Я бачив іншу частину літака. Там горіло.

І обвів поглядом смугу потрощеного лісу.

– А це наробив фюзеляж.

Ясноволосий простяг руку і торкнув зазублений пень. На хвилину він неначе зацікавився.

– Що з ним сталося? – запитав. – Куди він зник?

– Штормовими хвилями затягло в море. Куди менша небезпека, ніж тоді, коли всі оці дерева падали. У літаку, певно, ще лишалися хлопці.

Він повагався.

– Тебе як звати?

– Ральф.

Товстун сподівався, що й у нього спитають ім'я, та йому не запропонували познайомитися; ясноволосий на ім'я Ральф замислено всміхнувся, підвівсь і знову рушив до лагуни. Товстун і собі пошкандибав, не відстаючи ні на крок.

– Гадаю, тут наших більше. Ти нікого не бачив?

Ральф похитав головою і пішов швидше. Та раптом перечепився через гілку і гепнув на землю. Товстун стояв над ним і важко дихав.

– Тітуса заборонила мені бігати, – пояснив він, – через дихавицю.

– Дихавицю-здихавицю?

– Еге ж. Я захекуся. У нашій школі тільки в мене одного дихавиця, – сказав товстун не без гордоців. – І окуляри я ношу з трьох років.

Він скинув окуляри, простяг їх Ральфові, кліпаючи й усміхаючись, тоді заходився витирати скельця брудною курткою. Раптом на його блідому обличчі застиг вираз болю і внутрішньої зосередженості. Він витер піт зі щік і мерщій начепив окуляри на носа.

– Ті плоди...

Він озирнув вилам.

– Ті плоди, – пробелькотів він, – мабуть...

Поправив окуляри, відбіг від Ральфа і присів між сплутаним листям.

– Я за хвилину...

Ральф обережно виплутався і крадькома прослизнув між гілками. Коли за мить сопіння товстуна залишилося позаду, він поспішив до останньої перепони між ним та лагуною. Переліз через повалений стовбур і вийшов із джунглів.

Берег наїжачився кронами пальм, наче пір'ям. Вони стояли чи нахилилися, вигиналися проти ясного неба, а їхні зелені пера здіймалися на сто футів над землею. Земля під ними, поросла колючою травою, була розпанахана корінням повалених дерев, укрита гнилими кокосовими горіхами та молодими паростками. Ззаду стояла темна стіна лісу і відкривався простір виламу. Ральф сперся рукою на сірий стовбур і мружив очі від мерехтіння води. Там, де за милю від берега, біла піна кипіла навколо коралового рифу, далі слалася темна синява відкритого моря. Оточена нерівною дугою коралового рифу, лагуна лежала тихо, наче гірське озеро, мінячись усіма відтінками голубого, сіро-зеленого, бузкового. Смужка піску між пальмовою терасою та морем бігла тонкою лукою невідь-куди, й тільки де у безмежжі ліворуч від Ральфа пальми, вода та берег зливалися в одну цятку; і, майже видима для ока, плавала навколо спека.

Він сплигнув з тераси. Чорні черевики глибоко вгрузли в пісок, його обдало жаром. Він відчував вагу свого одягу, люто скинув черевики, рвучко зірвав шкарпетки на еластичних гумках. Потім вискочив назад на терасу, скинув сорочку і застиг поміж кокосових горіхів – великих, наче людські черепи; зелені тіні пальм та лісу ковзали по його спині. Він розстебнув блискавку на поясі, стяг із себе штани та трусики і стояв голий, вдивляючись у сліпучий берег та воду.

Був він нівроку величенький – дванадцять років з гаком, і черевце не випирало по-дитячому, але не такий ще великий, аби набути незграбності підлітка. Розвинені, широкі плечі показували, що з нього міг би вийти боксер, та в його погляді й устах була лагідність, за якою не крилося диявольське нутро. Він поплескав долонею по пальмовому стовбурі й, змушений нарешті повірити в реальність острова, знову щасливо впав на голову. Легко перевернувся на ноги, стрибнув на берег, упав на коліна й сипонув собі на груди дві жмені піску. Тоді знову сів і глянув на воду збудженим, сяйним поглядом.

– Ральфе...

Товстун спустив ноги з тераси й обережно сів на її край, наче на стільчик.

– Пробач, що я так довго, але ті плоди...

Він протер окуляри і начепив їх на кирпич. Дужка оправи вже залишила глибоку рожеву смужку на перенісці. Він критично глянув на золотаве Ральфове тіло, потім глипнув на власний одяг. Узявся за язичок блискавки на грудях.

– Моя тітонька...

Тоді рішуче потяг замок блискавки і через голову скинув куртку-вітрівку.

– Отак!

Ральф скоса глянув на нього і промовчав.

– Я гадаю, нам треба дізнатися всі імена, – сказав товстун, – і скласти список. Треба скликати збори.

Ральф не виявив зацікавлення, і товстунові довелося провадити далі.

– Мені байдуже, як мене називатимуть, – сказав він довірчо, – аби не обзивали, як бувало в школі.

Ральф трохи зацікавився.

– А як?

Товстун озирнувся, потім нахилився до Ральфа. І прошепотів:

– Роха – так мене обзивали.

Ральф аж заверещав від сміху. Схопився на ноги.

– Роха! Роха!

– Прошу тебе... Ральфе!

Роха сплеснув руками від лихого передчуття.

– Я ж сказав, я не хочу...

– Роха! Роха!

Ральф, пританцьовуючи, вибіг на розпечений берег, потім повернувся, розкинувши руки, наче літак-винищувач крила, й обстріляв Роху.

– Та-та-та-та!

Він пірнув у пісок коло Рошиних ніг і заходився сміхом.

– Роха!

Роха стримано всміхнувся, мимохіть задоволений хоча б таким визнанням.

– Тільки не розказуй усім...

Ральф захихотів у пісок. На обличчя Росі знову набіг вираз болю й зосередженості.

– Хвилинку...

Він кинувся назад до лісу. Ральф схопився і побіг праворуч.

Тут плавка лінія берега враз змінювалася іншим, кутастим мотивом у пейзажі, велика плита рожевого граніту невблаганно перетинала ліс, терасу, пісок, лагуну, утворюючи уступ заввишки в чотири фути. Зверху його покривав тонкий шар землі, порослої колючою травою і затіненої молодими пальмами. Для росту їм бракувало ґрунту; зіп'явшись на висоту десь

двадцять футів, вони падали й засихали, хрест-навхрест перекриваючи плити стовбурами, де можна було вигідно сидіти. Пальми, які ще стояли, утворювали зелену покрівлю, знизу на ній відбивалося тремтливе плетиво відблисків лагуни. Ральф видряпався на плиту, звернув увагу, як тут прохолодно, примружив око й переконався, що тіні на його тілі справді зелені. Тоді підійшов до краю плити, яка вганялася в море, і подивився вниз у воду. Вона була прозора до самого дна і яскраво квітла тропічними водоростями та коралами. То тут, то там зблискували зграйки дрібних сяйливих рибок. У Ральфа вихопилася басова нота захоплення.

– Фанта-сти-ка!

За плитою були інші дива. Якась божественна сила – мабуть, тайфун або шторм, як той, що кинув їх на цей острів, – розділила пісок посередині лагуни, і в березі утворився довгий глибокий ставок, який закінчувався високим уступом рожевого граніту у відлеглому кінці. Ральф, уже колись обдурений помірною глибиною такого самого берегового ставка, приготувався до нового розчарування. Але на цьому острові все було справжнє, і дивовижний ставок, до якого море досягало тільки в час найбільшого припливу, був такий глибокий, що вода з одного боку здавалася темно-зеленою. Ральф уважно оглянув усі тридцять ярдів поверхні ставка, а тоді пірнув. Вода виявилася теплішою за тіло, він наче плавав у величезній ванні.

З'явився Роха, сів на скелястому уступі й заздро дивився на біло-зелене Ральфове тіло.

– Ти непогано плаваєш.

– Роха!

Роха скинув черевики і шкарпетки, акуратно склав їх на уступі й пальцем ноги торкнувся до води.

– Гаряча!

– А ти як думав?

– Я нічого не думав. Моя тітонька...

– Чхав я на твою тітоньку!

Ральф пірнув і з розплющеними очима поплив під водою; піщаний берег ставка вимальовувався, наче пагорб. Він перевернувся на спину, затиснувши ніс, і на його обличчі затанцювало, замиготіло золоте світло. Роха рішуче почав скидати шорти. Ось він уже оголив своє товсте біле тіло. Навшпиньки зійшов піщаним берегом у ставок і сів у воду по шию, гордо всміхаючись до Ральфа.

– Не будеш плавати?

Роха похитав головою:

– Я не вмію. Мені забороняли. Моя дихавиця...

– Чхав я на твою дихавицю-здихавицю!

Роха покірно стерпів і це.

– А ти от непогано плаваєш.

Ральф на спині підгріб до берега, набрав у рота води й випустив струмінь у повітря. Тоді задер підборіддя і сказав:

– Я плаваю з п'яти років. Мене навчив батько. Він служить командиром на флоті. Ось одержить відпустку, приїде і врятує нас. А хто твій батько?

Раптом Роха почервонів.

– Мій тато помер, – сказав швидко, – а мама...

Він скинув окуляри і марно шукав, чим би їх витерти.

– Я жив у тітоньки. Вона мала кондитерський магазин. У мене завжди було так багато цукерок. Скільки хочеш. Коли твій тато нас врятує?

– Як тільки зможе.

Роха випростався, стікаючи водою, і стояв голий, протираючи окуляри шкарпеткою. Тепер через ранкову спеку до них долинали тільки протягле ревіння хвиль, що розбивалися об рифи.

– Як він дізнається, що ми тут?

Ральф розпластався у воді. Сон огортав його, наче туманний міраж, перемагаючи яскраві барви лагуни.

– Як він дізнається, що ми тут?

«А так, – подумав Ральф, – а так, а так». Ревіння хвиль коло рифів відсунулося ще далі.

– Йому скажуть в аеропорті.

Роха похитав головою, зблиснув окулярами і подивився вниз на Ральфа.

– Не скажуть. Ти хіба не чув, що казав пілот? Про атомну бомбу? Всі загинули.

Ральф вибрався з води, став перед Рохою і замислився над цією новою напастю. Роха не вгавав:

– Це ж острів, правда?

– Я вилазив на скелю, – повільно мовив Ральф, – і гадаю, що це острів.

– Всі загинули, – правив Роха, – а ми на острові. Ніхто не знає, де ми. Твій тато не знає, ніхто не знає.

Губи його здригнулися, скельця окулярів затуманились.

– Ми тут можемо залишитися до смерті.

Від цих слів спека неначе виросла, набравши загрозливої ваги, лагуна наступала на них сліпучим блиском.

– Піду по одержу, – промимрив Ральф, – отуди.

Побіг по піску, витримуючи натиск зловорожого сонця, перетнув гранітову плиту, знайшов свій розкиданий одяг. Знов надягти сіру сорочку виявилось надивовижу приємно. Тоді він виліз на гребінь плити і сів на вигідний стовбур у зеленому затінку. Туди ж приволікся Роха зі своїм одягом під пахвою. Обережно опустився лицем до лагуни на повалений стовбур коло маленького уступу, по ньому застрибали мерехтливі зайчики. Він знову заговорив:

– Треба розшукати решту. Треба щось робити.

Ральф мовчав. Тут був кораловий острів. Заховавшись від сонця, легковажачи невтішними словами Рохи, він приємно замріявся. Роха наполягав:

– Скільки нас тут?

Ральф підійшов і став коло Рохи.

– Не знаю.

У спекотній імлі то тут, то там вітрець здіймав баранці на водяній гладіні. Часом, коли вітрець досягав гранітової плити, пальмові крони перешіптувались і плями тьмяного сонячного світла ковзали по тілах хлопчиків або літали, наче яскраві пташки.

Роха поглянув на Ральфа. Всі тіні перевернулися на його обличчі: вгорі були зелені, а яскраві, з лагуни, – внизу. Сонячна пляма повзала по чуприні.

– Треба щось робити.

Ральф дивився на нього й наче не помічав. Ось вона, уявна, ніколи не бачена країна, з'явилася навсправжки. Ральфові уста розплилися в захопленій усмішці, а Роха, сприйнявши цю усмішку як знак визнання, засміявся з утіхи.

– Якщо це справді острів...

– Що то таке?

Ральф перестав усміхатися і показав рукою на лагуну. В гушавині водоростей лежало щось кремово-біле.

– Камінь.



– Ні. Мушля.

Раптом Роха аж закипів від високого захоплення.

– Точно, це мушля. Я колись таку бачив. Висіла в одного на садовій огорожі. Він казав, що це ріг. Бувало, просурмить у той ріг – і приходить його мама. Річ дуже коштовна...

Під боком у Ральфа молодецька пальма схилилася над лагуною. Під її вагою коріння вивернуло тонкий ґрунт, і пальмочка незабаром мала впасти. Ральф вирвав її з землі і почав штрикати нею в воду, розганяючи врізнобіч яскравих рибок. Забувши про обачність, Роха нахилився вперед.

– Обережно! Розіб'еш...

– Помовч! – кинув Ральф неухважно.

Мушля була цікавою, гарною і кошовною іграшкою, та його відгороджували від Рохи живі примари сьогоднішньої мрії, де для Рохи не було місця. Зігнувшись, пальмовий прутик виштовхнув мушлю з водоростей. Ральф сперся на одну руку, а другою натискав на прутик, поки не підняв мушлю, з якої стікала вода. Роха схопив її.

Тепер, коли мушлю можна було не тільки побачити, а й помацати, Ральф так само запалився. Роха бурмотів:

– ...ріг, та який дорогий. Будь певен, він коштує купу грошей... у нього такий висів на садовій огорожі, й моя тітонька...

Ральф узяв мушлю в Рохи, і по його руці стекло трохи води. Мушля мала ясно-кремову поверхню, де-де поцятковану блідо-рожевими плямками. Між кінчиком з невеличкою діркою і широкими рожевими губами лежало вісімнадцять дюймів спіральних звивин, покритих тонким рельєфним малюнком. Ральф витрусив пісок з глибокого розтруба.

– ...ревіла, як корова, – говорив Роха, – а ще в нього були білі камінчики та клітка з зеленим папугою. Звичайно, він не дув у білі камінчики, він казав...

Роха зупинився, щоб перевести дух, і погладив блискучий предмет, що лежав у Ральфа в руках.

– Ральфе!

Ральф підвів очі.

– Нею можна покликати інших. Зібрати збори. Вони прийдуть, коли нас почують...

Його очі сяяли, коли він дивився на Ральфа.

– Ти ж цього хотів, правда? Ти для цього дістав ріг з води?

Ральф відгорнув з чола ясне волосся.

– Як твій товариш сурмив у нього?

– Так, ніби плював, – сказав Роха. – А мені тітонька забороняла дути через дихавицю. Він казав, звідси треба дути. – Роха поклав руку на своє випнуте черевце. – Спробуй, Ральфе. І всіх скличеш.

Без особливої довіри Ральф приклав до губів вузький кінець мушлі і дмухнув. Усередині щось зашаруділо, та й край. Ральф витер солону воду з губів і знову спробував, але мушля мовчала.

– Він так, ніби плював.

Ральф склав губи дудочкою і пустив у мушлю струмінь повітря, у відповідь вона мигнула низьким басом. Це так розсмішило хлопчиків, що у перерві між вибухами реготу Ральф іще кілька хвилин видобував чудний звук.

– Ось сюди, знизу він дув.

Ральф нарешті зрозумів, набрав повні груди повітря і дмухнув. І зразу мушля відгукнулась. Глибокий, різкий звук загук під пальмами, розлився у лісових хашах, луною відбився від рожевого граніту скелі. Над вершинами дерев знялися хмари птахів, щось вискнуло й помчало в кущах.

Ральф відняв мушлю від губів.

– Ого!

Голос його видався шепотом після оглушливого звуку рога. Він приклав рід до рота, набрав повні груди повітря, дмухнув сильніше, і вища на октаву нота зазвучала суремним ревом ще пронизливіше, ніж доти. Роха щось кричав, його лице світилося, окуляри зблискували. Верещали птахи, дрібні звірятка кидалися врозтіч. Ральф подув легше; нота впала на октаву, звук глухо мигкнув і скінчився шурхотом повітря.

Рід обернувся мовчазним блискучим іклом; обличчя в Ральфа потемніло з натуги.

Тим часом повітря над островом повнилося пташиним гамором і дзвеніло луною.

– Можу закластися, що його чути за милі.

Ральф продихався і видув низку коротких гудків.

Роха вигукнув:

– Є один!

Між пальмами ярдів за сто на пляжі з'явилася дитина. То був русявий окоренок років шести, у подертому одязі, з обличчям, замурзаним якимись липкими ягодами. Він спустив штанці з очевидною метою і тільки наполовину нап'яв їх назад. Хлопчик сплитнуv з пальмової тераси в пісок, а штанці впали аж до кісточок; він виступив з них і побіг до гранітової плити. Роха

допоміг йому вилізти нагору. Тим часом Ральф сурмив далі, доки з лісу не почулися голоси. Малюк сів навпочіпки перед Ральфом і дивився на нього знизу вгору блискучими очима. Переконавшись, що діється щось важливе, він задоволено застромив у рота рожевий великий палець, єдиний, що залишався чистим. Роха нахилився до малюка.

– Тебе як звуть?

– Джоні.

Роха пробурмотів ім'я собі під ніс, а тоді прокричав Ральфові; той не звернув уваги і сурмив далі. Його лице потемніло від дикої напруги, якої вимагав цей надзвичайний звук, серце калатало під сорочкою. Крики в лісі поближчали.

Було видно, що берег заворушився. Плєж тремтів у пекучій імлі, приховуючи по всій своїй довжині багато постатей: по гарячому піску, що глушив кроки, хлопчики прямували до плити. Зовсім поряд з лісу вийшло трое малюків, не старших за Джоні, – мабуть, напихалися там ягодами. Чорнявий хлопчик, не набагато менший за Роху, розгорнув плетиво кущів, опинився на плиті й бадьоро всім усміхнувся. А діти все прибували. За прикладом простодушного Джоні, вони сідали на повалені пальмові стовбури і чекали. Ральф усе видимає короткі пронизливі гудки. Роха ходив серед дітей, питаючи у всіх імена, і кривився, намагаючись їх запам'ятати. Діти слухали його так покїрливо, як раніше слухали дорослих з мегафонами. Декотрі хлопчики були голі й несли свій одяг у руках; інші – напівголі чи більш-менш одягнені, у шкільних формах – сірих, синіх, коричневих, у піджачках чи светрах. На одягу були нашивки, навіть девізи, яскраві смужки на шкарпетках та пуловерах. У зеленому затінку видніли голови: темні, ясні, чорні, каштанові, золотаві й попелясті; діти щось бурмотіли, перешіптувалися, поглядаючи на Ральфа широко розплющеними очима, і думали. Нарешті щось робилося.

Діти, котрі прямували понад берегом, по двоє або по одному, впадали в поле зору, коли виходили зі спекотного марева на пісок біля плити. Тоді око спочатку зупинялося на чорній, наче кажан, істоті, яка танцювала на піску, і лише потім сприймало постать над нею. Та чорна істота була тїнь, прямовисне сонце стискало її в клапті під квапливими ногами. Ральф ще сурмив у ріг, коли над тремтливими чорними плямами до плити добігла остання двійка хлопчиків. Двоє круглоголових хлопчиків з волоссям, наче клоччя, впали на землю і вишкірилися до Ральфа, осміхаючись і тяжко дихаючи, як собаки. Вони були близнята, і їх весела двоїстість вражала і викликала недовіру в кожного, хто на них дивився. Кремезні, життерадісні, вони одночасно дихали, одночасно всміхалися. Вони звернули вгору до Ральфа вологі губи, здавалося, їхнім обличчям бракує шкіри: профілі невиразні, роти напіврозтулені. Влимаючи окулярами, Роха схилювався до них, і між гудками почулося, як він повторює імена:

– Ерик, Сем. Сем, Ерик.

Тоді він заплутався, близнята затрусили головами, показуючи один на одного, а натовп реготав.

Нарешті Ральф перестав густити й сів і собі, звисивши руку з мушлею та поклавши голову на коліна. Луна завмерла, за нею сміх; запанувала тиша.

В діамантовому мареві берега ворухилося щось темне. Перший це помітив і почав придивлятися Ральф, та так пильно, аж усі погляди звернулися в той бік. Потім з імлі істота ступила на чистий пісок, і всі побачили, що темний колір давала не тінь, а переважно вбрання. То була група хлопчиків, одягнутих у дивний, ексцентричний одяг; вони йшли в ногу двома рівнобіжними колонами. Шорти, сорочки, іншу одягу вони несли в руках, та в кожного на голові була квадратована чорна шапочка зі срібною кокардою. Від шиї до кисточок їх покривали чорні плащі з довгими срібними хрестами на лівому боці грудей та з побриженими комірами. Від тропічної спеки, спуску, пошуків харчу й, нарешті, стомливого до поту переходу пекучим берегом їхні обличчя блищали, наче свіжовимиті сливи. Хлопець, який ними командував, був одягнений так само, але кокарду мав на шапочці золоту. Ярдів за десять від плити він дав своїй групі наказ зупинитися, і вони стали, віддихуючись, пітніючи, хитаючись під шаленим сонцем. Сам командир пішов уперед, скочив на плиту, маючи полами плаща, й зі світла опинився у майже цілковитій темряві.

— Де чоловік із сурмою?

Ральф збагнув, що той, засліплений сонцем, нічого не бачить, і відповів:

— Ніякого чоловіка з сурмою нема. Тільки я.

Хлопець підійшов ближче і, скривившись, придивлявся до Ральфа. Він тільки й побачив, що ясноволосого хлопця з кремовою мушлею на колінах, і це його не потішило. Він швидко обернувся, майнувши плащем.

— Отже, корабля нема?

Під обвислим плащем вимальовувалася висока, худя, кістлява постать, з-під чорної шапки вибивалося волосся. Його лице було зморщене, веснянкувате і бридке, але розумне. З лиця того дивилися ясно-голубі очі, від розчарування в них готова була спалахнути чи вже спалахувала злість.

— Отже, дорослих тут нема?

Ральф відповів йому в спину:

— Ні. Ми проводимо збори. Приєднуйтеся до нас.

Хлопчики в плащах почали виходити з шоку. Високий крикнув на них:

— Хоре! Стояти на місці!

Втомлено й покійно хористи вишикувалися в лінію і стояли, хитаючись від спеки. А все ж дехто почав несміливо протестувати.

— Але, Меридью, послухай, Меридью... дозволь нам...

Враз один із хлопчиків упав обличчям у пісок, і лави зламалися. Вони підняли зомлілого і витягли на плиту. Меридью вирячив очі, хоча без особливого зворушення.

– Ну гаразд. Сідайте. А цей нехай лежить.

– Ну що ти, Меридью!

– Завжди він зомліває, – сказав Меридью. – І в Гібралтарі, і в Аддис-Абебі, а під час заутрені впав прямо на регента.

Тут хористи захихотіли; наче чорні птахи, вони обсіли повалені навхрест стовбури і з цікавістю розглядали Ральфа. Роха не питав їхніх імен. Його лякала ця уніформована вищість і нецеремонна владність у голосі Меридью. Тож він заховався за Ральфа і заходився коло своїх окулярів.

Меридью повернувся до Ральфа:

– Виходить, тут нема нікого з дорослих?

– Нема.

Меридью сів на стовбур і поглядом обвів усіх.

– Тоді ми повинні самі за себе подбати.

Почуваючись у безпеці коло Ральфа, несміливо озвався Роха:

– Тому Ральф і скликав збори. Щоб вирішити, що нам робити. Ми дізналися імена. Ось Джоні. А ті двоє – вони близнята – Сем та Ерик. Котрий Ерик? Ти? Ні, ти Сем.

– Я – Сем...

– А я Ерик.

– Нам краще всім познайомитися, – встряв Ральф. – Отже, я Ральф.

– Але ми знаємо більшість імен, – сказав Роха, – тільки-но їх почули.

– Дитячі імена, – пирхнув Меридью. – Чого це мені бути Джеком? Я – Меридью.

Ральф зиркнув на нього. То був голос людини, яка знає, чого хоче.

– Тоді, – провадив Роха, – отой хлопчик... я забув...

– Ти забагато базікаєш, – урвав Джек Меридью, – заткни пельку, Жирний.

Вибухнув сміх.

– Він не Жирний, – гукнув Ральф, – Роха – його справжнє прізвище.

– Роха!

- Роха!

- Ой, Роха!

Тоді вже знялася буря реготу, сміялися навіть найменші. В ту хвилину хлопці об'єдналися в коло однодумців, тільки Роха залишався сам; він густо почервонів, схилив голову і знову заходився протирати окуляри.

Нарешті сміх затих, і хлопці знов почали знайомитися. Після Джека Морис був другим за зростом серед хористів, але кремезний і весь час усміхнений. Був ще тендітний, вовчуватий хлопчик, якого ніхто не знав і який тримався осторонь, потайний і заглиблений у себе. Він пробурмотів, що його звуть Роджер, і знову змовк. Біл, Роберт, Гарольд, Генрі; той хорист, що був знепритомнів, уже сів на пальмовий стовбур, блідо всміхнувся до Ральфа і назвався Саймоном.

Джек заговорив:

- Треба вирішити, як нам урятуватися.

Почувся гомін. Один з малюків, Генрі, попросився додому.

- Цить, - наказав Ральф неухважно. Підняв угору мушлю. - Гадаю, нам треба обрати ватажка, щоб він усе вирішував.

- Ватажка! Ватажка!

- Ватажком могу бути я, - сказав Джек зі спокійною погордою, - я заспіваю в хорі і старший над ним. А ще могу чисто взяти до-дієз.

Знову гомін.

- Ну, гаразд, - сказав Джек, - я...

Він завагався. Чорнявий - Роджер - нарешті заворушився і запропонував:

- Проголосуймо.

- Так!

- Проголосуймо за ватажка!

- Давайте голосувати!

Вибори виявилися забавкою не менш цікавою за ріг. Джек був запротестував, та коли раніше всі галасували, бо хотіли мати ватажка, то тепер галас учинився навколо виборів, і найбільше пропонували Ральфа. Жоден хлопчик не пояснив би цього, адже винахідливість, власне, виявив Роха, а найочевидніший лідер був Джек. Та Ральфа вирізняли спокій, з яким він сидів, зріст і приваблива зовнішність, найдужче ж, хоч і найнебезпечніше, переконував ріг. Той, хто сурмив у нього, а тепер сидів з цим тендітним предметом на колінах, чекаючи на їхню ухвалу, був істота незвичайна.

– Давай отого, з мушлею!

– Ральфа! Ральфа!

– Отой, із сурмою, нехай буде ватажком.

Ральф підніс руку, закликаючи до тиші.

– Добре. Хто хоче, щоб ватажком був Джек?

Покірно й понуро підвели руки хористи.

– Добре. Хто хоче, щоб був я?

Усі, крім хористів та Рохи, негайно піднесли руки. Тоді так само неохоче підніс руку й Роха. Ральф порахував голоси.

– Отже, ватажок я.

Всі заплескали в долоні. Навіть хористи аплодували, а Джек від образи так почервонів, що позникали всі його веснянки. Він схопився на ноги, потім передумав і знову сів, поки в повітрі дзвеніли оплески. Ральф поглянув на нього, наче хотів щось запропонувати.

– Звичайно, хор залишається під твоєю командою.

– Вони можуть бути солдатами...

– Або мисливцями...

– А може...

Рум'янець зійшов з обличчя Джека. Ральф знову підніс руку, закликаючи до тиші.

– Джек керує хором. Вони будуть... ким би ви хотіли, щоб вони були?

– Мисливцями.

Джек та Ральф усміхнулись один до одного з неспіливою симпатією. І враз усі загаласували.

Джек підвівся.

– Добре. Хористи можуть скинути мантиї.

Хористи позривалися з місць, так ніби закінчився урок, загаласували, покидали на траву чорні плащі. Джек розстелив свій плащ на стовбурі коло Ральфа. Від поту сірі шорти прилипли йому до тіла, Ральф захоплено поглянув на них, а Джек перехопив погляд і пояснив:

– Я спробував перебратися за ту гору, перевірити, чи всюди вода. Але почув твою мушлю.

Ральф усміхнувся і підняв мушлю, вимагаючи тиші.

– Слухайте всі. Мені потрібен час, щоб обміркувати все. Я не можу вирішити все відразу. Якщо це не острів, то нас урятують дуже швидко. Тож треба дізнатися, чи це острів. Усі мають залишатися на місці, чекати й нікуди не відлучатися. Трое з нас – більше ми не візьмемо, а то заплутаємося в хащах і загубимося – троє з нас підуть у розвідку і все з'ясують. Піду я, Джек і, і...

Він обвів поглядом коло сповнених готовності облич. Вибирати було з кого.

– І Саймон.

Навколо Саймона захихотіли, й він підвівся, всміхаючись. Тепер блідість уже зійшла з його обличчя, він виявився худорлявим, щупленьким, жвавим хлопцем, який дивився з-під шапки прямого волосся, чорного й цупкого.

Він кивнув Ральфові:

– Я піду.

– І я...

Джек вихопив звідкись великий мисливський ніж і всадив його в стовбур. Зчинився гамір і зразу ж завмер. Роха захвилювався:

– Я теж піду.

Ральф повернувся до нього:

– Ти не надаєшся для такої роботи.

– Все одно...

– Ми тебе не беремо, – сказав Джек категорично. – Дивись, нас троє.

Роха бликнув окулярами.

– Я був з ним, коли він знайшов ріг. Я був з ним раніше за всіх.

Ні Джек, ні решта не зважали на нього. Всі почали розходитися. Ральф, Джек та Саймон сплигнули з плити й пішли по піску, минаючи ставок. Роха задріботів позаду.

– Хай Саймон іде посередині, – сказав Ральф, – а ми зможемо розмовляти над його головою.

Всі троє рушили в ногу. Це означало, що час від часу Саймонові доводилося підбігти крок-два, щоб не відстати. Незабаром Ральф зупинився й повернувся до Рохи:

– Послухай-но...

Джек і Саймон прикинулися, немовби нічого не помітили. Вони пішли далі.



- Тобі не можна йти.

Окуляри в Рохи затуманилися знову, цього разу від приниження.

- Ти сказав ім. Після того, як я просив тебе...

Його обличчя спалахнуло, губи тремтіли.

- Після того, як я сказав, що не хочу...

- Та про що ти, в біса, торочиш?

- Що мене прозвали Роха. Я сказав, мені байдуже, аби лиш не кликали Рохою, і я просив нікому не казати, а ти відразу роздзвонив...

Запанувала мовчанка. Ральф поглянув на Роху уважніше і зрозумів його образу й приниження. Він завагався, вибачатись йому чи образити ще раз.

- Краще Роха, ніж Жирний, - сказав він нарешті навіпрямки, як щирий ватажок, - у кожному разі, пробач, якщо я тебе образив. А тепер, Рохо, йди та вивчай імена. Це твоя робота. До зустрічі.

Він повернувся й побіг наздоганяти решту. Роха стояв, і рум'янець обурення помалу сходив з його обличчя. Він повернув назад до плити.

Трое хлопців жваво чимчикували по піску. Був відплив, понад водою з'явилася стежка твердого, наче вторований шлях, встеленого водоростями берега. Якись чари огорнули їх, огорнули берег, вони відчули їх і були щасливі. Вони забалакували один до одного, збуджено сміялись, говорили водночас, не слухаючи. Усе навколо світилося. Від повноти почуттів Ральф став на голову і перекинувся вперед. Коли всі досхочу насміялися, Саймон сором'язливо погладив Ральфа по руці, й вони знову зареготали.

- Ходімо, - озвався нарешті Джек, - ми ж дослідники.

- Дійдемо до краю острова, - заявив Ральф, - і зазирнемо за ріг.

- Якщо це острів...

Тепер, після полудня, імла трохи спала. Вони знайшли кінець острова, цілком виразний, не зачарований, з конкретним обрисом і виглядом. Як і скрізь, там було безладно накидане каміння, а одна велика брила лежала просто в лагуні. На ній гніздилися морські птахи.

- Наче цукрова глазур, - зауважив Ральф, - на рожевому торті.

- Ми не зможемо заглянути за ріг, - мовив Джек, - його взагалі нема. Берег вигинається, і, бачте, скелі стрімкішають...

Ральф прикрив очі долонею й оглянув нерівну лінію скель, знесених утору. З цієї частини узбережжя, здавалось, було найближче до вершини гори.

– Спробуймо зійти на гору звідси, – вирішив він. – Мені здається, тут найлегша дорога. Менше хщів і більше рожевого каміння. Гайда.

Трое хлопчаків подерлися вгору. Якась незнана сила повивертала й потрощила вщент ці брили, вони лежали криво й косо, раз у раз нагромаджуючись одна на одну. Найчастіше на рожеву скелю наповзала навскісна брила, згори налазила ще одна брила, далі ще одна, тож рожеве просвічувало крізь ліанову фантасмагорію рівномірними приступками. Там, де рожеві скелі починалися прямо від землі, нерідко вгору вилися вузьенькі стежки. По них боком просувалися хлопці, спиною до рослинного царства, обличчям до каменя.

– Хто протоптав ці стежки?

Джек зупинився і витер піт з обличчя. Ральф стояв поруч, сапаючи.

– Люди?

Джек похитав головою.

– Звірі.

Ральф пильно вдивлявся у темряву під деревами. Ліс дрібно здригався.

– Ходімо.

Найважчі були не крутовини навколо прискалків, а переходи крізь густі кущі від однієї стежки до другої. Тут коріння та стебла ліан поспліталися в такі клубки, що доводилося хіба протискатися чи проповзати крізь них. Окрім рудого ґрунту та випадкових зблисків світла, що часом пробивалося крізь листя, орієнтуватися в цих нетрищах допомагала сама крутизна: кожна нова діра, обплетена шнурами ліан, мала бути вище за попередню.

Сяк-так вони пробіралися вперед.

Мабуть, на найважчому відтинку шляху, застряглий у клубку ліан, Ральф обернувся до інших, сяючи очима.

– Кайфово!

– Дива!

– Чудово!

Що викликало таку радість, було неясно. Всі троє спітніли, забруднилися, потюпились. Ральф весь подряпався. Ліани завтовшки з їхні стегна залишали тільки вузькі нори для руху. Ральф для спроби вигукнув, і всі вслухалися в глухе відлуння.

– Ми справжні дослідники, – виголосив Джек, – закладаюся, до нас тут ніхто не бував.

– Треба б намалювати карту, – сказав Ральф, – шкода, нема паперу.

– Можна видряпати її на корі, – запропонував Саймон. – І втерти в неї щось чорне.

І знову врочистий обмін осяйними поглядами у темряві.

– Кайфово!

– Дива!

Стати на голову тут було ніде. Цього разу Ральф виявив повноту своїх почуттів, прикинувшись, ніби хоче звалити Саймона на землю; і от вони вже покотилися в сутінках щасливим клубком.

Коли клубок розпався, Ральф похопився перший:

– Треба йти далі.

Між рожевим гранітом дальшої скелі та ліанами залишалася невелика щілина, і цим проходом вони заквапилися догори. Стежка вивела в помітно рідший ліс, за ним зблиснуло розпростерте попереду море. Ліс відступив, визирнуло сонце; воно висушило піт, яким просяк їхній одяг у темній, вогкій спекоті. Нарешті, щоб добратися до вершини, не треба було пірнати в темряву, а лише видиратися вгору по рожевій скелі. Минаючи ущелини, хлопці пішли по гострому щебеню.

– Глянь! Глянь!

Високо над цим краєм острова стриміли шпилясті скелі, наче димарі та комини. Джек сперся на один такий зубець, і той від поштовху зі скрипом зрушив з місця.

– Налягай...

Тільки не на ноги. Штурм вершини почекає, а трое хлопчаків тим часом приймуть щойно кинутий виклик. Скеля була завбільшки з невеликий автомобіль.

– Ану, разом!

Розгойдати її вперед-назад, відчути ритм.

– Ану, разом!

Розгойдується все більше й більше, розгойдується, розгойдується, все далі відхиляється від точки опори, розгойдується, розгойдується...

– Ану, разом!

Велика брила зависла, затрималася на одній точці, вирішила не повертатися назад, подалася вперед, упала, гримнула, перевернулася, з гуркотом покотилася вниз, вивертаючи глибоку діру в запоні лісу. Знялися птахи й луна, в повітрі попливла хмара біло-рожевої пилуги, десь унизу ліс здригнувся, наче по ньому промчало розлючене чудовисько. І знову острів затих.

- Кайфово!
- Як бомба!
- Yii-aa-oo!

Добрих п'ять хвилин не могли вони вгамувати веселощів. Нарешті подалися далі.

Тепер шлях до вершини був легкий. На підході до останнього виступу Ральф зупинився.

- Лелечки!

Хлопці стояли над напівкруглою западиною на схилі гори. Вона заросла голубими квітами, якимось гірським зіллям; цвітіння вихлюпувалося через вінця западини, буйно розливалось лісом. У повітрі роїлися метелики, злітали вгору, тріпотіли крильцями, сідали на квіти.

За западиною височіла квадратова вершина гори, і ось вони вже на ній.

Мандрівці й раніше здогадувалися, що це острів: видираючись нагору поміж рожевими скелями, оточені з двох боків морем та кришталевими висотами неба, вони душею відчували, що море лежить зусебіч. Та їм здавалося, що краще відкласти остаточний висновок, поки вони опинилися на вершині й побачили морський обрій довкола. Ральф повернувся до друзів:

- Це наш острів.

Острів трохи нагадував корабель: з цього краю горбоватий, ззаду він різко обривався до води. З обох боків – скелі, кручі, верхівки дерев та стрімкі урвища, а попереду, вповдовж корабля – лісистий пологіший спуск, тут і там поцяткований рожевим, ще далі – плоскі темно-зелені джунглі, звужені наприкінці рожевим хвостиком. А там уже острів занурювався в воду, й виднів іще один острів, скеля – зовсім осібна, неначе форт, і форт дивився на них із-за зелені крутим рожевим бастионом.

Хлопці уважно вивчили краєвид і перевели погляд на море. Вони стояли високо, наближався вечір, і марево вже не могло позбавити панораму чіткості.

- Це риф. Кораловий риф. Я таке бачив на малюнку.

Риф оточував острів з кількох сторін, він проліг рівнобіжно десь за милю й від того берега, який вони вже вважали за свій. Риф чітко малювався у морській синяві, здавалось, якийсь велет захотів обвести острів плавкою крейдяною лінією, але втомився, так і не завершивши її. Всередині, по цей бік рифу, голубими переливами блищала вода, камені й водорості проглядалися в ній, наче в акваріумі, а ззовні розкинулось темно-синє море. Був приплив, довгі пасма піни бігли від рифу, і на хвилину здалося, немовби корабель рухається кормом вперед. Джек показав униз:

- Отам ми приземлилися.

За скелями та западинами серед дерев видніла глибока рана; там валялися потрошені стовбури, а далі борозна, що не захопила тільки смужки пальм поміж шрамом та морем. Саме там, випнута в лагуну, лежала плита, коло неї, наче мурашки, снувались фігурки.

Рухом руки Ральф намалював криву лінію від голого каменя, де вони стояли, вниз по схилу, через западину, через квіти, і далі – навколо скелі, за якою починався вилам.

– Так вернемося швидше.

Сяючи очима, з розкритими від захвату ротами, вони втішалися правом господарів. Вони були щасливі, були друзі.

– Ніде ані диму, ані човнів, – розважав Ральф. – Ми ще впевнимось у цьому згодом, та, гадаю, острів безлюдний.

– Ми будемо добувати собі харч, – вигукнув Джек, – полювати, ставити сильця... доки нас не знайдуть.

Саймон мовчки дивився на них обох і все кивав, його чорна чуприна метлялася то вперед, то назад, обличчя сяяло.

Ральф поглянув униз, у той бік, де не було рифу.

– Ще більша крутизна, – сказав Джек.

Ральф зробив жест, ніби щось зачерпував.

– Он той шматок лісу вниз... ніби приліпився до гори.

У кожному вигині гори росли дерева, квіти й дерева. Аж ось ліс стрепенувся, загув, зашумів. Гірські квіти поблизу захвилювались, за мить вітрець дмухнув прохолодою ім в обличчя.

Ральф розвів руками.

– Все це наше.

Вони реготали, і стрибали, і щось вигукували на радощах.

– Я хочу їсти.

Тільки-но Саймон згадав про це, інші теж відчули голод.

– Ходімо, – сказав Ральф. – Ми знайшли те, що хотіли.

Вони полізли вниз по скелі, пірнули у квіти, потім пішли між деревами. Тут зупинилися і зацікавлено розглядали пущі довкола.

Саймон озвався перший:

– Наче свічки. Свічкові куші. Свічкові бруньки.

Кущі були темні, вічнозелені, пахучі, і безліч зелених, м'яких, як віск, бруньок пнулося вгору до світла. Джек зітнув одну ногою, і навколо розлився аромат.

- Свічкові кущі.

- Бруньок не запалиш, - зауважив Ральф. - Вони тільки подібні до свічок.

- Зелені свічки, - зневажливо докинув Джек, - їх не з'їси. Гайда.

Вони наблизилися до густого лісу, човгаючи стомленими ногами, коли це раптом почулися звуки - віск і тяжкий тупіт ратиць по стежці. Вони пробіралися вперед, а віск лунав голосніше, доки став нестримним. Аж ось і поросся, заплутане в завісі ліан: сповнене жаху, воно дико тіпалося в гнучких путах. Вереск був тонкий, гострий, надсадний. Троє хлопців кинулися вперед, і Джек знову гордовито вихопив свій ніж. Високо підніс руку. Тоді настала пауза, загайка, свинка все верещала, ліани шарпались, а лезо тільки зблискувало у кістлявій руці. Під час паузи вони встигли зрозуміти: удар буде сильний. Раптом свинка вирвалася з ліан і шаснула в хаші. А хлопці все дивились один на одного і на те страшне місце. Обличчя Джекове біліло під веснянками. Він помітив, що й досі тримає піднятий ніж, опустив руку, засунув ніж у піхви. Всі троє якось присоромлено засміялись і полізли назад на стежку.

- Я вибирав місце, - виправдовувався Джек. - Просто не міг зразу вирішити, куди вдарити.

- Треба було заколоти свиню, - розпалився Ральф. - Завжди кажуть, що свиней колють.

- Свині перерізають горло, щоб випустити кров, - сказав Джек, - інакше не можна їсти м'яса.

- То чому ж ти...

Вони чудово знали чому: страшно було уявити, як жахливий ніж упаде й уріжеться в живу плоть, нестерпний був вигляд крові.

- Я збирався, - пояснював Джек. Він ішов попереду, і вони не бачили його обличчя. - Я вибирав місце. Наступного разу...

Він вихопив ніж із піхов і всадив його в дерево. Наступного разу пощади не буде. Люто озирнувся - перевірити, чи не думає хто сперечатися. Потім вони вийшли на сонце і почали спускатися виламом до плити, щоб знову скликати збори, а дорогою шукали їжу й напихали нею роти.

## Розділ 2

### Вогонь на горі

Коли Ральф скінчив сурмити в ріг, на плиті вже зібрався натовп. Ці збори відрізнялися від ранкових. Вечірнє сонце кидало навскісне проміння з іншого боку плити, і більшість дітей, надто пізно відчувши біль опіків, повдягалися. Хористи поскидали плащі і вже не здавались окремою групою.

Ральф сів на повалений стовбур лівим боком до сонця. Праворуч опинилася більша частина хору, ліворуч – старші хлопці, до евакуації не знайомі один з одним, попереду в траві навпочіпки розсілися найменші.

Всі затихли. Ральф поклав на коліна рожево-кремову мушлю; вітрець дмухнув над плитою, засипавши всіх сонячними зайчиками. Він вагався – встати йому чи говорити сидячи. Поглянув ліворуч, до ставка. Поряд сидів Роха, та на допомогу не поспішав.

Ральф відкашлявся.

– Ну от...

І раптом він відчув, що зуміє говорити вільно і легко пояснить усе, що задумав. Провів долонею по ясному чубові й почав:

– Ми на острові. Ми були на вершині гори і бачили – вода з усіх боків. Ми не помітили ні будинків, ні диму, ні слідів, ні човнів, ні людей. Ми на безлюдному острові, де більше нікого нема.

Джек перебив:

– Але все одно нам потрібне військо. Полювати. Полювати на свиней...

– Так, на острові є свині.

Всім трьом захотілось водночас розповісти про рожеву тварину, що заплуталася в ліанах.

– Ми бачили...

– А вона верещить...

– Та як кинеться...

– Я не встиг її вбити... але... іншого разу!..

Джек угоротив ніж у стовбур і оглянув усіх з викликом.

Збори знову притихли.

– Отже, ви бачите, – провадив Ральф, – нам потрібні мисливці, щоб добувати м'ясо. І ще одне.

Він підняв мушлю з колін і обвів поглядом попечені сонцем обличчя.

– Тут нема дорослих. Нам самим треба дбати про себе.

Збори загули і змовкли.

– І ще одне. Не можна, щоб усі говорили водночас. Треба спочатку піднести руку, як у школі.

Він тримав рiг перед обличчям і дивився понад його розтрубом.

– Тоді тому, хто піднесе руку, я дам рiг.

– Рiг?

– Так називається мушля. Я передам рiг тому, хто говоритиме після мене. Він має тримати його, поки говоритиме.

– Але...

– Послухайте...

– І ніхто не має права перебивати. Крім мене.

Джек підскочив.

– У нас будуть правила! – збуджено закричав він. – Багато правил! А коли хтось порушить...

– О-о-ох!

– Кайфово!

– Шик!

– Клас!

Ральф відчув, як хтось узяв рiг йому з колін. І ось уже Роха стоїть, гойдаючи в руках велику кремову мушлю, а галас ущухає. Джек, ще на ногах, запитливо глянув на Ральфа, а той тільки всміхався і поплескував долонею по колоді. Джек сів. Роха скинув окуляри, закліпав, витираючи їх об сорочку.

– Ви заважаєте Ральфові, не даєте сказати найголовнішого.

Зробив значущу паузу.

– Хто знає, що ми тут? Га?

– Там, в аеропорту, знають.

– Той, з мегафоном...

– Мій тато.

Роха начепив окуляри.



- Ніхто не знає, де ми, - сказав він і ще дужче зблід та засапався. - Можливо, вони знали, куди ми летимо, а може, й ні. Але вони не знають, де ми тепер, бо ми не долетіли, куди нас везли. - Глянув на всіх здивовано, хитнувся і сів.

Ральф узяв у нього ріг.

- Саме це я хотів сказати, - повів він далі, - а ви всі, ви... - Він окинув поглядом їхні уважні обличчя. - Літак збили, і він згорів. Ніхто не знає, де ми. Може, ми тут пробудемо довго.

Стало так тихо, що можна було почути, як тяжко сапає Роха. Сонце спустилося ще нижче і затопило золотом півплити. Вітерці, що наче котенята крутилися над лагуною, доганяючи власні хвости, тепер пробивалися понад плитою до лісу. Ральф відгорнув з чола скуйовджену чуприну.

- Може, ми пробудемо тут іще довго.

Ніхто не промовив ні слова. Раптом він усміхнувся.

- Але який гарний острів! Ми - Джек, Саймон і я, - ми злізли на гору. Чудово! Є вода, і їжа, і...

- Скелі...

- Голубі квіти...

Роха, трохи погамувавши хвилювання, показав на мушлю в Ральфових руках, Джек і Саймон замовкли. Ральф провадив:

- Ждучи порятунку, можна чудово побавитися на острові.

Він широко розвів руки.

- Як у книжці.

Знявся гамір.

- «Острів скарбів»...

- «Ластівки й амазонки»...

- «Кораловий острів»...

Ральф помахав мушлею.

- Це наш острів. Гарний острів. Будемо тут веселитися, доки дорослі не прийдуть по нас.

Джек простяг руку до мушлі.

- Тут є свині, - сказав він. - Є їжа, можна купатися он у тій річечці, і взагалі. Може, ще хтось що-небудь знайшов?

Він простяг мушлю Ральфові й сів. Очевидно, більше ніхто нічого не знайшов.

Старші хлопці вперше помітили малюка, коли той почав пручатися. Кілька малюків виштовхували його на середину, а він не йшов. Це був малесенький хлопчик років шести, половину його обличчя вкривала бурякова родима пляма. Знітившись, стояв він у перехресті уважних поглядів, колупав ногою цупку траву, щось бурмотів і мало не плакав.

Інші малюки поважно щось йому нашіптували і підштовхували до Ральфа.

– Добре, – сказав Ральф, – підійди сюди.

Малюк перелякано озирнувся.

– Говори!

Малюк простяг руку по ріг, і збори вибухнули сміхом. Він зразу відсмикнув руку і заплакав.

– Дайте йому ріг! – гукнув Роха. – Нехай візьме!

Нарешті Ральф примусив його взяти мушлю, та вибух сміху вже відібрав дитині мову. Роха став коло нього навколішки, тримаючи в руці здоровенну мушлю, і переказував зборам його слова.

– Він хоче знати, що ви зробите зі змієм.

Ральф засміявся, інші хлопці підхопили його сміх. Малюк ще дужче знітився.

– Розкажи нам про змія.

– Тепер він каже, що це звір.

– Звір?

– Схожий на змія. Величезний. Він сам бачив.

– Де?

– В лісі.

Чи то сильніше дмухнув вітер, чи сонце спустилося нижче, але під деревами повіяло легкою прохолодою. Хлопчики відчули це і з острахом зіщулилися.

– На такому маленькому острові не буває звірів чи зміїв, – спокійно пояснив Ральф. – Вони трапляються тільки у великих країнах – в Африці чи в Індії.

Бурмотіння, голови поважно закивали.

– Він каже, що звір приходить поночі.

– Тоді він не міг його бачити!

Сміх, вигуки.

– Ви чули таке? Каже, бачив його поночі...

– Він знов каже, що бачив звіра. Той прийшов і пішов геть, вернувсь і хотів його з'їсти...

– Це йому приснилося...

Сміючись, Ральф обвів поглядом обличчя в пошуках підтримки. Старші хлопці погоджувалися, але то тут, то там малюки вказували непевність, що вимагала чогось більшого за розумне пояснення.

– Мабуть, йому приснився кошмарний сон. Після того як він виплутався з ліан.

Знову голови поважно закивали. Вони знали, що таке кошмари.

– Він каже, що бачив звіра, змія, і питає, чи той прийде сьогодні вночі.

– Але ж звіра немає?

– Він каже, що зранку той обернувся на линву, таку, як оці, що тут висять по деревах, і сховався між гілками. Він питає, чи звір прийде сьогодні вночі.

– Але ж звіра нема!

Сміху вже не було, всі лиш похмуро презиралися. Ральф запустив обидві руки в волосся і дивився на малюка з насмішкою та обуренням.

Джек схопив ріг.

– Звичайно, Ральф має рацію. Змія нема. Та якби він і був, ми б його вполювали й убили. Ми будемо полювати на свиней і для всіх добувати м'ясо. І так само пошукаємо змія...

– Але ж змія нема!

– Перевіримо, коли підемо на полювання.

Ральф відчув роздратування і на якусь мить поразку. Наче зіткнувся з чимось небезпечним. Очі, що так уважно дивилися на нього, були серйозні.

– Але ж звіра нема!

Щось зовсім йому не знайоме піднялося в ньому і примусило знову голосно всіх запевнити:

– Кажу вам, ніякого звіра немає!

Збори мовчали.

Ральф знову підняв ріг, і, на думку про те, що він має зараз сказати, до нього повернувся добрий настрій.

– А тепер перейдімо до найважливішого. Я весь час думав. Я думав, коли ми лізли на гору. – Він кинув змовницьку усмішку своїм двом товаришам. – І тут на березі. От про що я подумав. Ми хочемо побавитись. І хочемо, щоб нас урятували.

Палка підтримка зборів приголомшила його, як хвиля, і він забув, про що хотів сказати. Він знову замислився.

– Ми хочемо, щоб нас урятували, і нас, звичайно, врятують.

Заторохтіли голоси. Прості слова, не підкріплені нічим, крім нового Ральфового авторитету, несли спокій і радість. Довелося помахати мушлею, щоб примусити всіх слухати.

– Мій батько служить на флоті. Він каже, що вже давно не залишилося невідкритих островів. Він каже, що у королеви є велика кімната, обвішана картами, там намальовані всі острови світу. Отже, і цей острів є в королеви на карті.

Знову пролунали голоси, сповнені радості й надії.

– Рано чи пізно сюди припливе корабель. Можливо, навіть корабель мого тата. Отже, як бачите, рано чи пізно нас врятують.

Він замовк, висловивши свою думку. Від його слів усім полегшало. Він зразу всім сподобався, а тепер його вже й поважали. Хтось мимоволі заплескав у долоні, і враз над плитою загриміли оплески. Ральф зашарівся, озирнувся на німий захват Рохи, а з другого боку – на Джека, що самовдоволено всміхався і так само підкреслено плескав у долоні.

Ральф помахав рогом.

– Тихо! Стривайте! Послухайте!

Захоплений своїм успіхом, він провадив у тиші:

– І ще одне. Ми можемо допомогти, щоб нас знайшли. Навіть якщо корабель підпливе до самого острова, нас можуть не помітити. Отже, треба, щоб на вершині гори клубочився дим. Треба розпалити вогонь.

– Вогонь! Розпалити вогонь!

Мить – і половина хлопців уже на ногах. Джек кричав між ними найголосніше, про ріг забули.

– Вперед! За мною!

Під пальмами загаласували, забігали. Ральф так само схопився, вимагаючи тиші, але його ніхто не слухав. В одну мить весь натовп колихнувся в глиб острова і побіг слідом за Джеком. Побігли навіть найменші, старанно

продираючись між листям та поламаним гіллям. Коло Ральфа з рогом у руках залишився тільки Роха.

Той уже цілком віддихався.

– Як діти! – кинув зневажливо. – Чисто тобі згряя дітлахів!

Ральф із сумнівом глянув на нього і поклав ріг на стовбур.

– Пора ж вечеряти, – сказав Роха. – І чого їх понесло на ту гору?

Він з повагою гладив мушлю, раптом рука його завмерла, і він підвів погляд.

– Ральфе! Гей! Куди ти?

Ральф уже перелазив через першу смугу зітнутих дерев. Десь далеко попереду чувся тріск, хтось сміявся. Роха стежив за ним обурено.

– Чисто згряя дітлахів...

Він зітхнув, нахилився і зав'язав шнурки на черевиках. Галас натовпу завмер десь угорі. Тоді з мученицьким виразом, мов у батька, змушеного потурати бездумному запалові дітей, він підібрав ріг, повернувся до лісу і почав пробиратися між безладно поваленими деревами.

По той бік вершини, трохи нижче за неї, був укритий лісом уступ. Знову Ральф зробив той самий жест, ніби щось зачерпував.

– Там унизу скільки завгодно дров.

Джек кивнув і смикнув себе за нижню губу. Футів на сто нижче по стрімкому схилу гори починалась ділянка, наче створена для палива. Дерева, які гнала вгору волога спека, знаходили замало ґрунту для доброго росту, швидко падали й зігнивали, їх обсновували ліани, з-поміж яких п'ялися нові паростки.

Джек повернувся до хористів; ті стояли наготові. Чорні шапочки позбивалися набакир, наче берети.

– Навалюй дров. За мною.

Знайшли щось схоже на стежку й потягли нагору сухе дерево. Навіть малюки – вони теж вибралися нагору – скочувалися назад, і ось уже всі, крім Рохи, при ділі. Переважна частина дерева геть зогнила, досить було доторкнутися до нього, як воно розсипалося градом порохна, стоніг, гнилизни, та траплялися й здорові стовбури. Близнята Сем та Ерик перші знайшли потрібну колоду, але не могли дати їй ради, доки Ральф, Джек, Саймон, Роджер та Морис не взяли за неї з усіх боків. Вони витягли мертве страховисько на скелю і повалили сторч на купу дров. Кожна група хлопців додавала свою частку, більшу чи меншу, і купа росла. За другим заходом Ральф опинився з Джеком коло одної дровиняки, і вони всміхнулись один одному, несучи спільний тягар. Іще раз на вітрі, серед галасу, під скісним сонячним

промінням на вершині гори їх наче огорнули чари, дивовижне світло дружби, пригод і спільних радощів.

– Тяжкувате.

Джек усміхнувся на відповідь.

– Тільки не для нас двох.

Разом, тужачись і спотикаючись, вони виволокли свій тягар на кручу. Разом проспівали – один-два-три! – і жбурнули колоду на велетенську купу. Тоді відступили, переможно засміялися, і Ральфові тут-таки довелося стати на голову. Внизу хлопці ще морочилися над дровами, хоч деякі малюки вже охололи до цього діла і почали обстежувати новий ліс у пошуках плодів. Тож близьку – несподівана завбачливість! – вийшли нагору з оберемками листя і вивалили його на купу. Один по одному, відчуваючи, що купа готова, хлопчики переставали спускатися вниз по нові дрова і зупинялися поміж рожевих розкиданих брил. Їхній віддих вирівнявся, піт висох.

Коли всі діти зійшлися, Ральф і Джек перезирнулися. У кожного в душі наростала думка, від якої палив сором, і вони не знали, з чого почати признання.

Ральф наважився перший, почервонівши, як мак.

– Ну, ти?

Він відкашлявся і вів далі:

– Ти запалиш вогонь?

Тепер, коли викрилось усе безглуздя становища, зашарівся і Джек. Пробурмотів щось невиразне.

– Треба потерти дві палички. Потерти...

Він глянув на Ральфа. Той вибовкав останній доказ своєї неспроможності.

– Хтось має сірники?

– Треба змайструвати лук і швидко крутити в ньому стрілу, – озвався Роджер.

Він потер долоні, показуючи, як це робиться, – шурх-шурх!

Легкий вітрець повіяв над горою. Разом з ним з'явився Роха у сорочці та шортах, він обережно вибирався з лісу, вечірнє сонце відбивалось у скельцях окулярів. Під пахвою була мушля.

Ральф гукнув до нього:

– Рохо! Ти маєш сірники?

Інші підхопили той крик, аж гора задзвеніла.

Роха похитав головою і підійшов до купи.

– Ого! Якенна купа вийшла!

Раптом Джек простяг руку.

– Окуляри... скельцями можна розпалити вогонь!

Роху оточили, перш ніж він устиг відскочити.

– Ой!.. Пустіть! – Голос його переріс у крик жаху, коли Джек здер йому окуляри з обличчя. – Не займай! Віддай назад! Я ж нічого не бачу! Ти поб'еш мушлю!

Ральф ліктем відштовхнув його і став навколішки перед купою.

– Не заступайте світла!

Хлопці штовхалися, стусали один одного, щось запобігливо радили. Ральф крутив скельцями то так, то сяк, то вперед, то назад, доки глянсуватий білий образ призахідного сонця ліг на шматок трухлявого дерева. Майже відразу вгору здійнялася тонка цівка диму, і Ральф закашлявся. Джек так само вкляк і легко дмухнув, димок відхилився, загус, з'явився язичок полум'я. Полум'я, спочатку майже невидиме на яскравому сонці, огорнуло невелику галузку, розрослося, забарвилось, сягнуло більшої гілки і вибухнуло з різким тріском, шугонуло догори, а хлопці зняли гамір.

– Окуляри! – завивав Роха. – Віддайте мої окуляри!

Ральф відійшов від вогнища і тицьнув окуляри Росі в руку, яку той простяг, наче щось намацуючи. Його голос уже ледве бубонів:

– Самі плями перед очима. Навіть руки не бачу...

Хлопці танцювали. Дерево було таке трухляве і таке сухе, що цілі гілляки враз піддавалися навіженим золотим омахам, які огнистим снопом здіймалися вгору на двадцять футів. Навкруги від вогню віяло жаром, вітер рікою розносив іскри. Білою пилюгою розсипалися стовбури.

Ральф гукнув:

– Більше дров! Усі по дрова!

Почалося змагання з вогнем, і хлопці порозбігалися по гірському лісі. Тільки б чистий прапор полум'я майорів над горою – що далі, ніхто не думав. Навіть найменші, якщо їх не відвертали плоди, приносили палички і шпурляли в огонь. У повітрі повіяло сильніше, знявся легкий вітер, тож тепер виразно можна було розрізнити вітряний і завітряний бік. З однієї сторони повітря залишалось прохолодним, а з другої – вогонь дико вимахував своєю гарячою рукою і вмиць обсмалював волосся кожному роззяві. Відчуваючи подих вечірнього вітру на спітнілих обличчях, хлопці зупинялися, щоб навішати його свіжістю, і враз відчували втому. Вони падали на землю в тіні порозкиданих навколо кам'яних брил. Вогнистий сніп швидко опадав,

потім купа осіла з м'яким тихим стогоном, вибухнувши стовпом іскор, який захитався і розвіявся по вітру. Хлопці лежали, задихавшись, висолопивши язика, як собаки.

Ральф підвів голову, яку схилив був на плече.

– Ні, не те.

Роджер уміло й влучно сплюнув у гарячий попіл.

– Що ти хочеш сказати?

– Диму не було. Тільки полум'я.

Роха вигідно вмовстився між двома каменями і сидів з рогом на колінах.

– Той вогонь, що ми розпалили, – зауважив він, – нічого не дає. Як не старайся, такий вогонь не втримаєш.

– Дуже ти старався, – кинув Джек презирливо. – Ти тільки сидів.

– Ми брали в нього окуляри, – заперечив Саймон, витираючи об плече чорну щоку. – Тому він також допомагав.

– У мене ріг, – обурився Роха. – Дайте мені сказати!

– На вершині гори ріг не рахується, – сказав Джек, – так що припни язика.

– У мене в руках ріг.

– Треба покласти зелених гілок, – порадив Морис. – Так найлегше зробити дим.

– У мене ріг...

Джек люто обернувся.

– Заткни пельку, ти!

Роха похнюпився. Ральф взяв у нього ріг і обвів поглядом усіх хлопців.

– Маємо вибрати, хто стежитиме за вогнем. Будь-якого дня там може з'явитися корабель, – він махнув на тугу, наче дріт, напнуту лінію обрію, – і, якщо у нас завжди димуватиме сигнал, до нас підпливуть і врятують. І ще одне. Нам треба більше правил. Там, де є ріг, там і збори. Що нагорі, що внизу.

Усі погодилися. Роха розтулив рота, хотів щось сказати, але, перехопивши Джеків погляд, знову стулив його. Джек простяг руку по ріг і підвівся, тримаючи гарну тонку мушлю в чорних від сажі руках.

– Я згоден з Ральфом. Нам треба мати правила і підкорятися їм. Врешті, ми ж не дикуни. Ми англійці, а англійці завжди і в усьому найкращі. Тож-бо треба поводитися добре.



Він повернувся до Ральфа.

– Ральфе, я розділю хор, тобто моїх мисливців, на дві групи, і ми будемо відповідати за те, щоб вогонь завжди горів...

Така великодушність викликала у хлопців бурю оплесків. Джек навіть усміхнувся їм і помахав рогами, вимагаючи тиші.

– Зараз нехай вогонь догоряє. Все одно, хто вночі побачить дим? Ми можемо знову розпалити вогонь, коли захочемо. Альти – ви пильнуватимете за вогнем цього тижня, дисканти – наступного...

Збори поважно згодились.

– А ще ми влаштуємо спостережний пункт. Як тільки побачимо корабель, – усі звернули очі туди, куди показувала його кістлява рука, – підкинемо у вогонь зелених гілок. Тоді буде більше диму.

Вони уважно вдивлялися в густу синяву обрію, наче маленький силует міг з'явитися там щохвилини.

На заході сонце краплиною вогненного золота все ближче й ближче підкочувалося до порога світу. Раптом усі збагнули, що настав вечір, поклавши край світлу й теплу.

Роджер узяв ріг і похмуро всіх озирнув.

– Я спостерігав за морем. Там нема й сліду корабля. Мабуть, нас ніколи не врятують.

Знявся гомін і зразу стих. Ральф забрав ріг.

– Я вже сказав – коли-небудь нас урятують. Треба тільки чекати. Це все.

Відважно, гнівно ріг схопив Роха.

– А що я казав! Я ж говорив про збори, про все, а мені – «заткни пельку»...

Від благородного гніву в голосі його почувлися плаксиві ноти. Хлопці загомоніли і почали його перекикувати.

– Ви казали, що хочете маленьке вогнище, а побігли і виклали гору, як скирта сіна. Досить мені сказати слово, – плакав Роха від гіркої правди, – ви кричите «заткни пельку», а коли Джек, чи Морис, чи Саймон...

Він затнувся від сильного хвилювання і глянув понад їхніми головами на інший, ворожий схил гори, в бік великого лісу, де вони збирали дрова. Тоді засміявся так дивно, що всі стихли і вражено дивилися на виблиск його окулярів. Вони простежили за його поглядом і збагнули причину цього гіркого сміху.

– Ось тепер і маєте своє маленьке вогнище!

З-поміж ліан, які гірляндами обвили мертві й присмертні дерева, то тут, то там здіймався дим. У них на очах вогонь спалахнув у корінні цілого жмута ліан, і дим погустішав. Язички полум'я заворушилися навколо одного поваленого стовбура, поповзли між листям та кущами, множились і розросталися. Якийсь вогник торкнувся дерева і видерся нагору яскравою гілкою. Дим ріс, сочився, викочувався назовні. На крилах вітру полум'яна білка перестрибнула на інше стояче дерево, пожираючи його зверху. За темною завісою листя і диму вогонь заволодів лісом, утризався в нього. Лавина чорного та жовтого диму невпинно котилася до моря. При вигляді полум'я та нестримного бігу вогню хлопці радісно, пронизливо заверещали. Вогонь хижим звіром, наче ягуар на животі, повз до молодих пір'ястих, схожих на берези, дерев, розсипаних навколо голих рожевих брил. Він наскочив на перше дерево, і його гілки зашуміли вогненним листям. Потім спритно перестрибнув проміжок між деревами і запалахкотів, заколивався, огортаючи цілий ряд. Під тим місцем, де тішилися хлопці, ліс на чверть квадратної милі скаженів од диму та полум'я. Окремі голоси пожежі зливалися в барабанний гуркіт, від якого, здавалося, стугоніла гора.

– Ось тепер маєте своє маленьке вогнище!

Переляканий Ральф помітив, як поступово хлопці нишкнуть і замовкають, відчуючи жах перед страшною силою, що на їхніх очах вирвалася на волю. Побачене страхітливе видовище обертало його в дикуна.

– Та заткни пельку!

– У мене ріг, – образився Роха. – Я маю право говорити.

На нього дивилися й не бачили, прислухаючись до барабанного гуркоту. Роха нервово зиркнув у вогняне пекло і погойдав рогом.

– Тепер нехай горить. Нехай горять наші дрова.

Він облизав губи.

– Нічого вже не вдієш. Треба обережніше. Боюсь...

Джек відірвав очі від вогню.

– Ти завжди боїшся. Ти, Жирний!

– У мене ріг, – промимрив Роха. Він повернувся до Ральфа. – У мене ріг, правда, Ральфе?

Ральф неохоче повернувся, відриваючись від дивовижного, жахливого видовища.

– Що таке?

– Ріг. Я маю право говорити.

Близнюки захихотіли водночас.

– Хотіли диму...

- Тепер дивіться...

Димова завіса витяглася на милі від острова. Усі, крім Рохи, захихотіли, а незабаром уже тряслися від реготу. Роха розсердився.

- У мене ріг! Послухайте, ви! Перше, що ми мали зробити, це поставити курені там, на березі. Вночі у них не було б так страшенно холодно. Але тільки-но Ральф сказав «вогонь», ви закричали і погнали нагору. Наче ватага дітлахів!

Тепер уже всі слухали цю тираду.

- Ви хочете, щоб нас урятували, а самі не робите спочатку те, що треба робити спочатку, і не поводитесь як треба!

Він скинув окуляри і хотів був покласти ріг, але передумав, побачивши, як декілька старших хлопців простягли до нього руки. Він узяв мушлю під пахву і знову сів на камінь.

- Тоді ви прийшли сюди й розпалили вогнище, яке до нічого. А тепер підпалили цілий острів. Добре ми будемо виглядати, коли цілий острів згорить. Будемо їсти печені плоди та смажену свинину. І нема з чого сміятися! Обрали ватажком, а не даєте йому часу подумати. Тільки він щось скаже, кидаєтесь, як... як...

Він зупинився перевести подих, і вогонь загарчав на них.

- І це ще не все. А малюки? Діти? Хто за ними пильнує? Хто знає, скільки їх?

Ральф раптом ступив крок уперед.

- Я ж казав тобі. Я ж казав тобі скласти список!

- Як я міг, - закричав обурено Роха, - усе сам? Вони дві хвилини посидять, потім стрибнуть у море, потім кинуться до лісу, вони просто розбіглися врзнобіч. Як мені знати, хто з них хто?

Ральф облизав бліді губи.

- Отже, ти не знаєш, скільки нас тут має бути?

- Як я можу, коли малі розповзаються, наче комахи? Коли ви всі трое повернулись, тільки-но ти сказав робити вогнище, вони всі побігли, і я так і не...

- Досить! - урвав Ральф і вихопив ріг. - Не знаєш - так не знаєш.

- ...тоді ти підійшов і вхопив мої окуляри...

Джек повернувся до нього.

- Та заткни пельку!

– ...тоді малюки лазили отам унизу, де тепер вогонь. Як знати, може, вони ще й досі там?

Роха підвівся і показав на полум'я й дим. Між хлопцями знявся гамір і стих. Щось дивне робилося з Рохою, він ковтав повітря.

– Той малюк... – задихався Роха, – отой, з плямою на обличчі, я його не бачу. Де він?

Залягла смертельна тиша.

– Той, що говорив про зміїв. Він був там унизу...

Якесь дерево вибухнуло в огні, наче бомба. На мить плетиво ліан підскочило вгору, засудомилось і знов упало. Малюки заверещали:

– Зміі! Зміі! Подивіться, які зміі!

На заході, всього за дюйм чи два над морем, висіло сонце. Та ніхто його не бачив. Знизу всі обличчя відсвічували червоним. Роха притулився до скелі, обхопив її обіруч.

– Малюк з плямою... на обличчі... де... він... зараз? Кажу вам, я його не бачу.

Хлопці презирилися з острахом, з недовірою.

– Де він зараз?

Ральф знічено пробурмотів у відповідь:

– Може, він пішов назад, на... на...

Під ними на чужому, ворожому схилі гори гримотіли барабани.

### Розділ 3

#### Хатини на березі

Джек зігнувся вдвое. Він нахилився, як спринтер на старті, майже торкаючись носом вологої землі. Стовбури дерев та ліани, що обвили їх, губилися в зелених сутінках за тридцять футів над ним, а навколо все поросло кущами. Тут можна було помітити лише натяк на слід – зламану гілку і невиразний відбиток краєчка ратиці. Він опустил голову і втупився в сліди, так наче міг примусити їх заговорити. Потім рачки, хоч це було важко, мов пес, прокрався на яких п'ять ярдів уперед і зупинився. Тут ліана зав'язувалася в петлю, з вузла звисав вусик. Знизу вусик блищав крізь петлю, свині відшліфували його щетиною.

Джек припав обличчям до землі за кілька дюймів від цього знаку, потім утупився поглядом у сутінь кущів. Його рудий чуб неабияк відріс відтоді, як діти опинилися на острові, вигорів, голу спину засіяло безліччю темних веснянок, шкіра лупилася. В правій руці він волочив загострений кілок завдовжки футів з п'ять. Крім пошарпаних шортів з ремінцем, де висів ніж, одягу на ньому не було. Він заплющив очі, підвів голову і легко втяг розчервонілими ніздрями струмінь теплого повітря, шукаючи в ньому якогось знаку. І Джек, і ліс застигли нерухомо.

Нарешті він поволеньки випустив повітря і розплющив очі. Вони були яскраво-сині – ті очі, що у відчаї кресали блискавиці й здавалися майже безумними. Він облизав язиком сухі губи і знов утупився в мовчазний ліс. Тоді почав скрадатися вперед, час від часу обнюхуючи землю.

Лісова тиша давила ще дужче за спеку, в цю годину мовчали навіть жуки. Тільки коли Джек сам зігнав з немудрячого гнізда, складеного з патиць, барвисту пташку, тиша розкололася, задзвеніла відлунням різкого крику, який, здавалося, долинав з безодні століть. Навіть Джек здригнувся від цього крику, присвиснувши, втяг повітря і на мить з мисливця перетворився на зацьковану мавпувату істоту, що ховається у плетиві листя. Потім згадалися сліди, невдача, і він знову заходився жадібно обнюхувати землю. Коло товстого дерева, сизий стовбур якого обріс блідими квіточками, заплющив очі і ще раз увібрав ніздрями тепле повітря; цього разу швидко перевів дух, навіть трохи зблід, потім кров знову шибнула в обличчя. Як тінь, прослизнув він у темряві під деревом і припав до землі, вивчаючи витоптаний ґрунт у себе під ногами.

Послід був ще теплий. І лежав купками на зритій землі. Він був оливково-зелений і трохи парував. Джек підвів голову, глянув на непроникну гущавину ліан поперек стежки. Потім звів списа і крадькома ступив уперед. За ліанами слід виходив на свинячу стежку, широченьку й добре втоптану. Земля тут затвердла, щільно збита копитами, і, коли Джек випростався на повен зріст, він почув, як по стежці ніби щось рухається. Він відхилив назад праву руку і з усієї сили жбурнув списа. Із свинячої стежки долинув дрібний, твердий перестук ратиць, наче цокання кастаньєт, спокусливий звук, що зводив з розуму, – надія на м'ясо. Джек вискочив із кущів і схопив списа. Перестук завмер десь удалині.

Джек стояв, обливаючись потом, вимазаний брунатною землею, позначений слідами інших знегод цілоденного полювання. Лаючись, він звернув зі стежки і продирався крізь хащі. Коли ж ліс розступився, голі стовбури, що підпирали темне склепіння, змінилися ясно-сірими стовбурами і перистими кронами пальм. За ними відкривалося мерехтливе море, лунали голоси. Ральф стояв коло звалища пальмового молодняка та листя – грубого куреня, поверненого входом до лагуни, який, здавалося, щохвилини міг упасти. Він не помічав Джека, навіть коли той озвався:

– Маєш трохи води?

Ральф підвів очі і насупив брови над плетивом листя. Він не бачив Джека, хоч і дивився на нього.

– Я питаю, чи маєш трохи води? Хочеться пити.

Ральф відірвався від куреня і з подивом помітив Джека.

– А, здоров. Води? Там, під деревом. Мабуть, ще залишилася.

В тіні стояли шкаралупи кокосових горіхів. Джек узяв одну з чистою водою і випив. Вода стікала йому на підборіддя, шию, груди. Напившись, голосно віддихався.

– Дуже хотілося пити.

З куреня почувся Саймонів голос:

– Вище, вище.

Ральф повернувся до куреня і підняв палицю, що тримала всю листяну покрівлю.

Листя розсунулося. У дірі з'явилося засмучене Саймонове обличчя.

– Пробач.

Ральф незадоволено оглядав руїну.

– Ніяк не виходить.

Він кинувся на землю коло Джекових ніг. Саймон усе так само виглядав крізь діру в курені. Уже лежачи, Ральф пояснював:

– Працюємо цілими днями. І подивися! Два курені стояли, хоч і нерівно. А цей розвалився.

– А вони порозбігалися. Пам'ятаєш збори? Як усі поривалися працювати, доки не зведемо куренів?

– Крім мене і моїх мисливців...

– Крім мисливців. Ну, а малюки... – Він махнув рукою в пошуках слова.

– Вони безнадійні. Та й старші не кращі. Ти бачиш? Цілий день працювали тільки ми з Саймоном. Більше ніхто. Всі десь купаються, ідять, граються.

Саймон обережно вистромив голову.

– Ти – ватажок. Заклич їх до порядку.

Ральф лежав горілиць і дивився на небо та пальми.

– Збори, як ми любимо збори! Щодня. Двічі на день. Весь час мелемо язиками. – Він зіперся на лікоть. – Слово честі, досить зараз просурмити в ріг, і всі збіжаться. Знаєш, усі зразу так споважніють, а хтось запропонує побудувати літак, чи підводний човен, чи телевізор. Після зборів п'ять хвилин попрацюють, потім розбредуться хто куди чи підуть на полювання.

Джек спаленів:

– Нам треба м'яса.

– Ну, поки що його нема. А курені нам потрібні. Крім того, всі твої мисливці повернулися години зо дві тому. Плавають собі.

– Я пішов сам, – пояснив Джек. – Я відпустив їх. А сам мусив...

Він намагався якось висловити прагнення наздогнати, вбити, яке нуртувало в ньому.

– Я пішов сам. Я думав, що сам...

Знову в очах його майнуло безумство.

– Я думав, що вб'ю.

– Але ж не вбив.

– Я думав, що зможу.

Від стримуваного хвилювання голос у Ральфа тремтів.

– Але поки що ти не вбив.

Якби не тон, дальші слова здалися б ненавмисними:

– Може б, ти допоміг нам зводити курені?

– Нам треба м'яса...

– Але ми його не маємо.

Нарешті антагонізм вирвався назовні.

– Але я його дістану! Наступного разу! Треба списа з наконечником! Ми поранили свиню, а спис випав. Якби зробити вістря з борідкою...

– Нам потрібні курені.

Раптом Джек заверещав з люті:

– Ти що, звинувачуєш?...

– Я тільки кажу, що ми тут розбиваємося цілий день. Та й край.

Обидва почервоніли й відвернули погляди, не годні бачити один одного.

Ральф перевернувся на живіт і почав бавитися з травинкою.

– От полле дощ, як і тоді, коли ми сюди впали, – все одно не обійдемося без куренів. І ще одне. Нам потрібні курені, бо...

Він на хвилину замовк, і обидва перебороли свій гнів. Тоді повів далі на іншу, спокійнішу тему.

– Ти помітив, правда?

Джек поклав списа і сів навпочіпки.

– Що помітив?

– Ну, вони бояться.

Він знову перевернувся на спину і глянув у Джекове люте, брудне обличчя.

– Бояться того, що тут діється, ім сняться сни. Можна почути. Ти вночі прокидався?

Джек похитав головою.

– Вони балакають і кричать уві сні. Малюки. І навіть дехто зі старших. Так ніби...

– Так ніби це поганий острів.

Вражені тим, що їх перебивають, обидва глянули в Саймонове серйозне обличчя.

– Так ніби, – провадив Саймон, – звір, звір чи змії є насправді. Пам'ятаєте?

Почувши це ганебне слово, двоє старших хлопців здригнулися. Тепер про зміїв ніхто не згадував, згадувати їх було заказано.

– Так, ніби це поганий острів, – повільно промовив Ральф. – Правда.

Джек сів на землю і випростав ноги.

– Вони схиблені.

– Ненормальні. А пам'ятаєш, як ми ходили в розвідку?

Вони всміхнулися один одному на згадку про чари першого дня. Ральф повів далі:

– Отже, нам потрібні курені як...

– Як домівка.

– Так.

Джек підтяг ноги, обхопив руками коліна, насупив брови, намагаючись мислити ясно.

– Але все одно... в лісі... Я маю на увазі, коли полюєш... не тоді, коли рвеш плоди, звичайно, а коли зовсім сам...



Він затнувся на мить у непевності: ану ж Ральф візьме його на сміх.

– Кажи далі.

– Коли полюєш, часом ловиш себе на відчутті, ніби... – Зненацька він почервонів. – Звичайно, тут нема нічого такого. Просто відчуття. Але тобі здається, що не ти полюєш, а... на тебе полюють; ніби за тобою в джунглях весь час хтось стежить.

Вони знову помовчали: Саймон напружено, Ральф з недовірою і майже розлючено. Він сів, потер рукою плече.

– Ну, не знаю.

Джек скочив на ноги і заговорив дуже швидко:

– Таке трапляється в лісі. Звичайно, нічого в цьому нема. Тільки... тільки...

Рвучко ступив кілька кроків до берега, потім вернувся.

– Тільки я знаю, що вони почувають. Розумієш? Та й годі.

– Найкраще було б, якби нас урятували.

Джек на хвилину замислився, наче не міг згадати, про який порятунок ідеться.

– Врятували? Так, звичайно! А все ж я спочатку хотів би добути свиню... – Він схопив списа і шпурнув у землю. Морок, безумство знову повили його погляд.

Ральф із сумнівом глянув на нього з-під заплутаної ясної гриви.

– Доки твої мисливці пам'ятають про вогонь...

– Все ти про вогонь та вогонь!

Обидва хлопці побігли до берега, коло самої води обернулись і глянули на рожеву гору. На глибокій блакиті неба цівка диму вимальовувала крейдяну лінію, яка, колихаючись, зникала в високості. Ральф зупинився.

– Цікаво, як далеко його видно?

– За милі.

– Замало диму.

Наче відчувши їхні погляди, знизу дим розплився жовтавою плямою і поповз угору невиразним стовпом.

– Доклали зелених гілок, – пробурмотів Ральф. – Цікаво! – Він примружив очі й обернувся, уважно обстежуючи обрій.

- Є!

Джек закричав так голосно, аж Ральф підскочив.

- Що? Де? Корабель?

Але Джек показував на стрімкі ущелини, які йшли з гори до положистої частини острова.

- Звичайно! Там вони лежать... мусять там лежати, коли сонце припікає...

Ральф спантеличено дивився на його зосереджене обличчя.

- ...вони заходять високо. Дуже високо, ще й у холодок, відпочивають там, доки спека, як корови у нас вдома...

- Я думав, ти побачив корабель!

- Ми могли б підкрастися... розмалювати обличчя, щоб вони не помітили... оточити їх, а тоді...

Від обурення Ральф утратив самовладу.

- Я говорив про дим! Хіба ти не хочеш, щоб тебе врятували? А в тебе в голові тільки одне - свині, свині, свині!

- Адже ми хочемо м'яса!

- А я працював цілий день, і ніхто не допомагав, крім Саймона, а ти вернувся і навіть не помітив куренів!

- Я теж працював...

- Але ж тобі подобається! - прокричав Ральф. - Ти любиш полювати! А я...

Вони стояли один проти одного на яскравому березі, самі вражені цим вибухом почуттів. Ральф перший відвів погляд, прикинувся, ніби його зацікавило, як групка малюків грається в піску. Із-за гранітової плити долинали вигуки - то в природному басейні купалися мисливці. На краю плити на животі лежав Роха і дивився в лиснючу воду.

- Ніхто не допомагає.

Йому хотілося пояснити, як часто люди виявлялися не тими, за кого їх мали.

- Саймон. Той допомагає. - Він показав на курені.

- Всі інші повтікали. А він робив не менше за мене. Тільки...

- Саймон завжди під рукою.

Ральф попрямував до куренів. Джек ішов поряд.

- Трохи тобі допоможу, - пробурмотів Джек, - а тоді покупаюся.

– Дарма.

Та коли вони дійшли до куренів, Саймона там не було. Ральф застромив голову в отвір, витяг її й повернувся до Джека.

Конец ознакомительного фрагмента.

Текст предоставлен ООО «ЛитРес».

Прочитайте эту книгу целиком, купив полную легальную версию ([http://www.litres.ru/pages/biblio\\_book/?art=21132277&lfrom=362673004](http://www.litres.ru/pages/biblio_book/?art=21132277&lfrom=362673004)) на ЛитРес.

Безопасно оплатить книгу можно банковской картой Visa, MasterCard, Maestro, со счета мобильного телефона, с платежного терминала, в салоне МТС или Связной, через PayPal, WebMoney, Яндекс.Деньги, QIWI Кошелек, бонусными картами или другим удобным Вам способом.